

Arad

in sergisi
ilgi gördü

Nuri İYEM

Çallı İbrahim atölyesinde A. Arad'la tanışmamızın yılını unuttum ama, sanırım otuzunu da aşmıştır. Bu uzun süre boyunca ve ta başındanberi A. Arad'ın kendine özgü kalmakta direnen bir kökü vardır.

Gerçi Çallı İbrahimin, sonraları L. Levy'nin atölyelerinde ve bir süre de Avrupada bulunan Arad'ın sanatında, bu serüvenin izlerini bulmak mümkündür ya, yine de onun asıl ve öz damarı değişmeden kalır:

Sırasında Andre Deraine'e olan hayranlığımı gizlemedi, giderek daha başka eğilimleri de düşünür gördü, diyeceğim enikonu bir eğitim görmüş olmasına karşın, Arad'ın resminde âdeta temel taşı olan, değişmez bir takım nitelikler görülür ki; bunların çoğu halk ressamlığına özgüdürler ve resimlerde saf yürekliliği dış vururlar. Bununla birlikte Arad'ın resmi bir yerde halk resminin dışına çıkar, halk ressamlığının ortak havasından kurtularak, çok kişisel bir tutum gösterir ve giderek toplumcu görüşe de yöneldiği olur kimi zaman.

Eski İstanbul halk ressamlarının işlerini, bugün ancak benim yaşındakiler bol görebilmiş ve sevebilmişlerdir. Söz gelişi Fikret Adil, Abidin Dino, B. Eyüp-oğlu, Fikret Andoğlu, Fahir Aksoy, Cihat Burak gibi bu soy resmin gerçek tiryakilerine sormak gerekli; o resimlerin verdiği zevki. Ne yazık ki renkli fotoğraf baskıları ve daha başka etmenlerle, kökü kurumakta bu çeşit resmin. Gitgide halkın topladığı kahveleri renkli baskılar sarıyor.

Bizim Arad da bu kökten gelen ve halk deyişlerine oldukça yakın düşen görünümüdür ki, ayrı bir duyarlık kazandırır resimlerine. İşte bu yüzden o, ressamlık çabasında, Türkiyeli kalabilenler arasında, uzun bir zaman danberi iyi bir yere, iyi bir üne ve ada sahiptir. Yalnız sanatçılar arasında değil —daha da güzel— yaşamakta bulunduğu şu İstanbul'da, halk arasında yayılıp giden resmi ile birlikte, sevilen, sayılan kişiliği vardır; Kumkapıdan, Cinci Meydanından, Cağaloğlundan, Boğazda İstinyelere kadar, Ressam ve BABA A. Arad'ın ünü yaygındır.

Oldum olası alçak gönüllü, her olanı biteni âdeta tevekkülle sineye çeken A. Arad'ın —dost bellekleriyle birlikteyken—, önce kendini, sonra da pek çok şeyi, usul usul ve ince yeriveren, giderek acı, gülünç kılan sohbetleri gibi, resimlerine sinen deyişleri vardır. Bu deyişlerle yaşadığı arasında çok sıkı bağlar var, demek istiyorum. Onu resim yapmaya sürükliyen, gördüğü ve yaşadığıdır. Şehir Galerisinde açmış bulunduğu son sergisi, kendi yolu üstünde direnen Arad'ın çok başarılı resimlerini bir araya getirmişti. İşçiler, Balıkçılar, Tarabyadan bir görüntü, Durak, Boş yacı ve daha birçoklarını Arad'ın kendine özgü deyişleri olarak gördük ve sevdik.

